

1522/2
† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΔΙΝΙΚΟΥ

Η ΤΡΙΤΗ ΕΝ ΕΦΕΣΩΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1932

Η ΤΡΙΤΗ ΕΝ ΕΦΕΣΩΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1932

SISMANOGLIO

Η ΤΡΙΤΗ ΕΝ ΕΦΕΣΩΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1) συμπληροῦνται 1500 ἔτη ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Τρίτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ δημοσιεύομεν τὰ ἀκόλουθα σχετικὰ :

Α΄

Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 428 ἢ Ἰανουάριον τοῦ 429 ἐξεδήμει πρὸς Κύριον μετὰ διετῆ περιπέτου Ἀρχιερατεῖαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Σισίνιος. Ὡς διάδοχον αὐτοῦ τὸ λαϊκὸν ρεῦμα ὑπεδείκνυε τὸν ἐπιφανῆ ἱεράρχην Κυζίκου Πρόκλον· ἀλλ' ἡ Λυτοκρατορικὴ Αὐλὴ, ἥτις ἐπέπობει Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πρωτευούσης ρήτορα στωμύλον, ἐφάμιλλον εἰ δυνατὸν τοῦ Χρυσοστόμου, διενήργησε τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας Νεστόριου, ὅστις καὶ ἐγκαθιδρύθη τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 428.

Ὁ Νεστόριος πατρίδα εἶχε τὴν ἐν Συρίᾳ Γερμανικεῖαν, μίναχὸς τῆς Μονῆς Εὐπρεπίου, μικρὸν ἔξω τῆς Ἀντιοχείας κειμένης, πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, ἐν ἣ διέπρεψεν ὡς ρήτωρ εὐλαος, κατηγών τοὺς πιστοὺς ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Θεοδότου. Χειροτονηθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδείχθη θερμοῦργὸς ζηλωτῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀπευθίνας τῷ Αὐτοκράτορι Θεοδοσίῳ κατὰ τὴν ἐνθρονιστικὴν αὐτοῦ προσλαλιὰν τὰ ἀκόλουθα : «Δός μοι, Βασιλεῦ, τὴν γῆν καθαρὰν ἀπὸ πλάνης αἰρετικῆς, ἐγὼ δὲ σοι δώσω τὸν οὐρανὸν ἀντίδωρον. Καθαίρεσον μετ' ἐμοῦ τοὺς αἰρετικούς· ἐγὼ τότε καθαιρῶ τοὺς ἐχθρούς τῆς Βασιλείας σου». Συνεπῆς δὲ πρὸς τοὺς λόγους του τούτου, πρῶτον μὲν κατέστρεψε τὸν ναὸν ὃν εἶχον ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ Ἀρειανοί, ἐπίσης δὲ κατεδίωξε τοὺς Ναυατιανούς, καθὼς καὶ τοὺς ἐν Λυδίᾳ καὶ

Τέπος Φαζίλιτ Τάσου Βακαλεκούλου

(1) Σημ. «Ὀρθοδοξίας». Ἡ παρούσα Μελέτη συνετάχθη τὸν τελευταῖον μῆνα τοῦ λήξαντος ἔτους 1931.

Καρία Τεσσαρεσκαίδεκατίτας. Ἐπίσης διέταξε τὸν Ἐπίσκοπον Γέρμης Ἀντώνιον νὰ διώξῃ ἐκ τῆς ἐπαρχίας του τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Μακεδονίου, ἐξ ὧν διωγμῶν προεκλήθησαν στάσεις καὶ ταραχαί, οἱ δὲ Μακεδονιοὶ ἐφρόνευσαν τὸν Γέρμη· Ἀντώνιον, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Νεστόριος ἀρῆρασαν ἀπ' αὐτῶν τὸς ἐκκλησίας, ἃς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Κυζίκῳ καὶ Ἑλλησπόντῳ κατεῖχον. Ἀλλὰ ταχέως ἐρωράθη χωλαίνων περὶ τὸ ὁρθόδοξον δόγμα. Ὁ Νεστόριος ὡς μαθητῆς Θεοδώρου τοῦ Μοφουεστίας ἐχώριζε τὰς δύο ἐν Χριστῷ φύσεις ἀρνούμενος τὴν φυσικὴν αὐτῶν καὶ οὐσιώδη ἔνωσιν καὶ οὐδαμῶς ἤθελε νὰ ὀνομάζῃται ἡ Παρθένος Θεοτόκος· ὁ Θεὸς Λόγος, ἔλεγε, συνήφθη μόνον μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐπομένως ἡ ἔνωσις εἶναι σχετικὴ καὶ οὐχὶ φυσικὴ· διότι ἐὰν συνέβαιεν ἔνωσις φυσικὴ, τότε ὁ Θεάνθρωπος οὔτε Θεὸς ἀληθῆς θὰ ἦτο, οὔτε ἄνθρωπος ἀληθινός, καὶ ἐπομένως ἀκατάλληλος πρὸς ἀπολύτρωσιν, ἄλλως τε πρὸς τὴν φυσικὴν ἔνωσιν ἀντιφάσκει αὐτὴ ἡ διαφορά τῶν δύο φύσεων, ὅπου μετὰ τὴν τοιαύτην ἔνωσιν δὲν θὰ ἐφύλαττεν ἑκατέρω φύσις σώας καὶ ἀναλλοιώτους τὰς ιδιότητας αὐτῆς. Κατὰ ταῦτα, ὅπου ἡ ἔνωσις εἶναι σχετικὴ, ὁ Νεστόριος ἤρνεϊτο κυρίως εἰπεῖν τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν τελείαν ἀντιμεθίστασιν τῶν ὀνομάτων· ἀπεδέχετο μὲν ὅτι τινὰ τῶν ἰδιωμάτων τῆς μιᾶς φύσεως ἀποδίδονται καὶ εἰς τὴν ἄλλην, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει ἕνεκα μόνον τῆς συναφείας· καίτοι δὲ ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσιν δὲν μετέχει τῶν ἰδιωμάτων τῆς Θείας, μετέχει ὅμως τῆς ἀξίας τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἐπομένως προσκυνεῖται, διότι ἐχρημάτισε καὶ τοῦ Θεοῦ.

Μέρη τινὰ τῶν λόγων τοῦ Νεστορίου εὐρηγται ἐκδοδομένα παρὰ Mansi [N.119], μετὰξὶ δὲ ἄλλων ἀναγινώσκονται καὶ τὰ ἐπόμενα : «ὅταν οὖν ἡ θεία Γραφή θέλει λέγειν ἡ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου ἢ θάνατον, οὐδαμοῦ φαίνεται τιθεῖσα τὸ Θεὸς ἀλλ' ἢ Χριστὸς ἢ Υἱὸς ἢ Κύριος. Τὸ προελθεῖν τὸν θεῖον λόγον ἐκ τῆς Χριστοτόκου Παρθένου παρὰ τῆς Θείας ἐδιλάχθη Γραφῆς· τὸ δὲ γεννηθῆναι Θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιλάχθη».

Ταῦτα ἐφρόνει ὁ Νεστόριος, χωρὶς ὅμως νὰ ταλμῆσῃ νὰ διδάξῃ παρηγορῶσα τὴν διαίρεσιν τῶν προσώπων καὶ διὰ τοῦτο ὅτε μετ' ὀλίγων πρεσβυτέρους τῆς Ἀναστασίας, ὅτινα εἶχε φέρει μετ' αὐτοῦ ἐξ Ἀντιοχείας, κατέκρινε τὸ ὄνομα Θεοτόκος, ὁ Νεστόριος οὐ μόνον δὲν ἤλεγξεν αὐτόν, ἀλλ' ἀπεναντίας ὑπεστήριξεν αὐτόν, Θεοδόχον καὶ Χριστοτόχον ἀποκαλῶν τὴν Παρθένον ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἡ καινοτόμος αὕτη διδασκαλία τοῦ Νεστορίου προὐκάλεσεν ἐξέγερσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πολλοὶ δὲ ἐπετέθησαν κατ' αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ Πρόκλος ὁ Κυζίκου ἐν τινι τῶν λόγων αὐτοῦ.

Καὶ ἀπεπειράθη μὲν ὁ Νεστόριος νὰ καταπνίξῃ τὴν ἀντίδρασιν τιμω-

ρῶν τοὺς ἀντιφρονούντας, συνεκρότησε δὲ καὶ Σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 429 ἀναθεματίσασαν τοὺς πάναντία αὐτῷ φρονούντας.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν διεδίδετο καὶ ἀλλαχοῦ, ἰδίᾳ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Ἀλεξανδρεὺς Κύριλλος κατανοήσας τὸν ἐκ ταύτης κίνδυνον, τὸ μὲν πρῶτον καταδικάζει αὐτὴν ἐν τῷ πασχαλίῳ αὐτοῦ γράμματι τοῦ 429, εἶτα δὲ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Θεοδόσιον καὶ τὰς βασιλίσσας Εὐδοξίαν καὶ Πουλχερίαν. «Ἔστω δὲ ἡμῖν—ἐγραψεν ἐν τῇ πρὸς τὸν Σούκενσον ἐπιστολῇ του—ὡς παράδειγμα ὁ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος· δύο γὰρ ἀπ' αὐτοῦ νοοῦμεν τὰς φύσεις, μίαν μὲν τῆς ψυχῆς καὶ ἑτέραν τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐν ψιλῆς διελόντες ἐνοίαις, οὐκ ἀνά μέρος τίθεμεν τὰς φύσεις, ἀλλ' ἐνός εἶναι νοοῦμεν· ὥστε τὰς δύο μηκέτι μὲν εἶναι δύο, δι' ἀμφοῖν δὲ τὸ ἐν ἀποτελεῖσθαι ζῶον. Οὕτως καὶ εἰ λέγοιεν ἀνθρωπότητος φύσιν καὶ θεότητος ἐπὶ τοῦ Ἐμμανουήλ, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης γέγονεν ἰδίᾳ τοῦ Λόγου καὶ εἰς Υἱὸς νοεῖται σὺν αὐτῇ». Κατὰ συνέπειαν ὁ Κύριλλος ἐδίδασκεν ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀληθῶς ἐνηνθρώπησεν, ὅτι ἡ θεία καὶ ἀνθρωπίνη φύσις ἠνώθησαν ἀληθῶς καὶ ἐπομένως ἦτι ὁ Χριστὸς ἐστὶ Θεάνθρωπος δηλαδὴ οὔτε μόνον Θεὸς οὔτε μόνον ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὸ συναμψότερον. Κατὰ ταῦτα ἀπεδέχετο ἀπόλυτον ἀντιμεθίστασιν τῶν ἰδιωμάτων ἑκατέρας τῶν φύσεων καὶ ἤρνεϊτο τὴν διάκρισιν αὐτῶν εἰς ἀπλῶς θεία καὶ ἀνθρώπινα. Οὕτω μόνον πρὸ τῆς ἐνανθρωπίσεως καὶ κατὰ θεωρίαν δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ δύο ἐν Χριστῷ φύσεων διακεκριμένων· διότι ἂν ἐν τῷ Χριστῷ ἦσαν δύο φύσεις κεχωρισμένα, τότε θὰ εἶχομεν δύο ὑποκειμενα, δύο Χριστοὺς. Ἐν περιπτώσει δὲ συναφείας τῶν δύο φύσεων ἄνευ ἀπολύτου κοινωνίας τῶν ἰδιωμάτων, ὁ Χριστὸς θὰ ἦτο ἀπλῶς ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ οὐχὶ θεάνθρωπος καὶ ἐπομένως ἀκατάλληλος πρὸς σωτηρίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄνευ κοινωνίας τῶν ἰδιωμάτων συμπροσκύνησις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ θὰ ἦτο θεοποίησις αὐτῆς. Ὁ Θεὸς Λόγος κατὰ τὸν ἱερὸν Κυρίλλον προτέλαβε τέλειον ἄνθρωπον, ἠγάθη μετ' αὐτοῦ ἀληθῶς, ἀλλ' οὔτε ἐτράπη οὔτε ἡλλοιώθη καὶ ἦν εἰς Ἰησοῦς Χριστὸς (Βαφείδου Ἐκκλ. Ἱστορία).

Σύνοδοι δὲ συγκροτηθεῖσαι ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τοῦ πάπῃ Καίκεστίνου πρὸς ὃν εἶχε γράψῃ ὁ Κύριλλος καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατεδικάσαν καὶ ἀνεθεματίσαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Νεστορίου, καθ' ἧς ἐγραψεν ὁ ἱερὸς Κύριλλος καὶ 12 ἀναθεματισμούς.

Οὕτω δὲ ἡ Ἐκκλησία ἐδιχάσθη, τῆς μὲν Ρώμης, Μ. Ἀσίας καὶ Παλαιστίνης συνταχθεισῶν τῷ Κυρίλλῳ, τῆς δὲ Ἀντιοχείας ἐκ φυλετικοῦ καὶ τοπικιστικοῦ πνεύματος μετὰ τοῦ συμπατριώτου αὐτῶν Νεστορίου.

Β'

Πρὸς κατεύθυνσιν τῆς ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐκπατάσης θυέλλης ὁ Αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος ἔκρινε, συναινούντος καὶ τοῦ Νεστορίου, τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου. Ἐν τῇ συγκλητηρίῳ αὐτοῦ Ἐπιστολῇ, σωζομένη, ἐτι, ἀναγράφεται ὅπως οἱ Μητροπολίται, παραλαβόντες ἕκαστος ὀλίγους τῶν ὑπ' αὐτοῦ Ἐπισκόπων, εὐρεθῶσιν εἰς Ἐφεσον τὴν 7ην Ἰουνίου τοῦ 431, ὀρισθεῖσαν ὡς ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων. Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς παλαιᾶς Ρώμης, μὴ ἔχοντες λόγους ἵνα ὦσιν ἐνθουσιασμένοι ἐκ τῶν διοικητικῶν ἀποφάσεων τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, μετὰ δυσφορίας ἀπεδέξαντο τὴν πρότασιν, καθὰ πιστοῦται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ πάπα Καίσεστίνου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Κύριλλον (Migne Λατινικ. Σειρὰ Τόμ. Ν'). Οὐχ ἤττον ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους.

Ἦς ἐκ τῆς βραδύτητος τῆς ἀφίξεως τῶν Ἐπισκόπων, ἰδίᾳ τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωάννου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπων, ἡ ἐναρξίς τῶν συνεδριάσεων ἀνεβλήθη ἐπὶ δεκαπενθήμερον, ὅτε παρατεινομένης τῆς ἀπουσίας τῶν Ἀντιοχείων, θεωρηθείσης ὡς σκιπίμου, ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῆ 22 Ἰουνίου, παρόντων 138 Ἐπισκόπων, συμπληρωθέντων βαβητῶν εἰς διακοσίους. Ἡ Σύνοδος διήρκει μέχρι τῆς 30 Ἰουλίου, ἐπιτὰ συγκροτηθειῶν ἐν ὅλῳ συνεδριάσεων, ὧν ἡ Α', Δ', Ε' καὶ Ζ' ἐν τῷ καὶ τῆς Ὑπερχίας Μαρίας, ἡ δὲ Β', Γ' καὶ Ἐ' ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ οἴκῳ τοῦ Ἐφέσου Μένονος. Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἐγένετο ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος. Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ συγγραφεῖς, συνεπεῖς πρὸς τὰς θεωρίας αὐτῶν περὶ τῶν πρωτείων τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης, διατείνονται ὅτι οὗτος προήδρευσε ἐξ ὀνόματος τοῦ πάπα Καίσεστίνου. Ἀσύστατον. Ὁ Ἀλεξανδρείας προήδρευσε καθότι, δικαζομένου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νεστορίου, τοῦ δευτέρου Ἐπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν σχετικὸν Κανόνα τῆς δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, σειρὰ του ἦτο ὡς ἱεραρχικῶς ἐργομένου μετὰ τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἵνα προεδρεύσῃ. Διὸ καὶ ὅταν δικαζομένου τοῦ Νεστορίου ἐκ λεπτότητος, ὡς οἶονε ἀντιδικὸς αὐτοῦ, ἀπεχώρησε τῆς προεδρείας, ταύτην κατέλαβεν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἀντιοχείας ὁ μετ' αὐτὸν ἐπόμενος Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος(1).

(1) Ρωμαιοκαθολικὸς συγγραφεὺς (Janin Les Églises Orientales κτλ.) τὴν ὑπεροχὴν τῶν Παπῶν πειρώμενος νὰ ἐμπεδώσῃ, γράφει ὅτι οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἐξηρωῶντο καὶ ὑπέειον εἰς τὰ νεώχιστα τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης. Ἀναληθέςτατον. Αἱ Ἐκκλησίαι Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος διετέλουν εἰς σφοδρῶτάτην διάστασιν πρὸς ἀλλήλους, καθὰ πιστοῦται ἀκαταμάχητως ὑπὸ τῆς ἐν ἔτει 419 συνελθούσης μεγάλης Συνόδου Καρθαγένης τῆς Λατινικῆς ἁνθοπατικῆς Ἀφρικῆς, ἐν ἣ παρήσαν 270 Ἐπίσκοποι καὶ ἦτις μετὰ λύπης

Ἀρξάμενων τῶν συνεδριάσεων οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν ἔθος, more Romano καὶ μνήμονες τῶν ὑποθηκῶν τοῦ Λατίνου ποιητοῦ Βιργιλίου : Tu imperio reggere populos Romane memento pascere victis et debellare superbes. (Μέμνησο, ὦ Ρωμαῖε, ὅτι σὸν ἔστιν τὸ ἔργειν κυριαρχικῶς τῶν λαῶν, εἰδεσθαι τῶν ἠττημένων καὶ ὑποδουλοῦν τοὺς ἀλαζόνας), ἤρξαντο φωνασκοῦντες καὶ μεγαλαυχούντες ὅτι ὁ Πέτρος ἕως τοῦ νῦν καὶ αἰεὶ ἐν τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ζῆ καὶ δικάζει, καὶ τὰ παρόμοια. Ἄλλ' οἱ Πατέρες ἔχοντες ἐκ τῶν προηγουμένων πείραν τῆς Ρωμαϊκῆς νοστορίας, οὐδὲ μίαν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὰς μεγαλαυχίας ταύτας καὶ ἀφῆκον αὐτὰς ὡς ἔπεα πτερόεντα ἄνευ ἀπαντήσεως, ἅτε κάλλιστα γινώσκοντες ὅτι οὐχὶ πάντα τὰ λεγόμενα ἐν ταῖς Συνόδοις, ἀλλὰ μόνον αἱ ἐπίσημοι αὐτῶν ἀποφάσεις ἐνέκτητο ἰσχύϊν καὶ κύρως.

Κλητευθέντος δὲ κανονικῶς τρις τοῦ Νεστορίου καὶ μὴ προσελθόντος, ἐξητάσθη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ καὶ κατεκρίθη αὐτῇ ἐξισουμένου ἐν τῇ ἀποφάσει κατὰ πάντα τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν Καίσεστίνον καὶ πατασσομένων οὕτως ἐμμέσως τῶν Ρωμαϊκῶν μεγαλυῶν : «αὕτη δικαία κρίσις — ἀνεφώνησεν ἡ Σύνοδος — νερὸ Παύλῳ Καίσεστίνῳ, νερὸ Παύλῳ Κυρίλλῳ, Καίσεστίνῳ τῷ φύλακι τῆς πίστεως». Καίσεστίνῳ τῷ ὁμοψύχῳ τῇ Συνόδῳ καὶ τῷ Κυρίλλῳ. Εἰς Καίσεστίνος, εἰς Κύριλλος, μία πίστις τῆς Συνόδου, μία πίστις τῆς Οἰκουμένης». Διαφωτισθεῖσα δὲ ἡ Σύνοδος περὶ τῆς ὀρθοδοξίας τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ Καίσεστίνου, ἤντινα ὁ Κύριλλος ὑπέδειξεν ὡς ἐξ ὀνόματος ἀπάντων τῶν ἐπισκόπων τῆς Δύσεως, τῶν ἐκθέσεων τοῦ Κυρίλλου, Φύστου τοῦ Καισαρείας καὶ Μένονος τοῦ Ἐφέσου καὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν δογματισθέντων ἐν τῇ Α' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, ἡ Σύνοδος προέβη εἰς τὴν καταδίηκν τοῦ Νεστορίου καὶ τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ἐγκαταλειφθέντος παρὰ πάντων καὶ ἰδίᾳ τοῦ λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μεγάλως τιμῶντος τὴν Θεοτόκον.

Κατὰ δὲ τὴν συνδιαλλαγὴν Κυρίλλου καὶ Ἀντιοχείας Ἰωάννου (435), ὅστις ἀφικόμενος βραδέως εἰς Ἐφεσον εἶχε συγκροτήσῃ παρασυναγωγὴν μετὰ 43 Ἐπισκόπων καὶ καθαίρεσει τὸν Κύριλλον, οὕτως διετυπώθησαν ἐν τῷ Συμβόλῳ οἱ δογματικοὶ ὅροι τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Mansi V 335). «Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ

παρατηροῦσα τὴν διάστασιν ταύτην παρεμβαίνει ὡς ὁμότιμος προτροπομένη ἀφοστέρας τὰς Ἐκκλησίας εἰς ὁμόνοιαν. Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς. Καρθαγ. Συνοδ. Κανὼν 101 : «Ἦρσαν ἐτι μὴν ὅτι περὶ τῆς διχονομίας τῆς Ρωμαϊκῆς καὶ Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἁγιότατον πάπην Ἰουλιανόντιον γρηγορήσει ὅπως ἕκαστέρα Ἐκκλησία πρὸς ἀλλήλας εἰρήνην φυλάξωσιν ἣν ὁ Κύριος παραγγέλλει».

ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰῶνων μὲν ἐκ Πατρὸς γεννηθέντα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· δύο γὰρ φύσεων ἑνωσις γέγονε. Διὸ ἓνα Χριστὸν, ἓνα Θεόν, ἓνα Κύριον ὁμολογοῦμεν. Κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἐνώσεως ἔνωσιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν Παρθένον Θεοτόκον διὰ τοῦ τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἐνώσει ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. Τὰς δὲ Εὐαγγελικὰς καὶ Ἀποστολικὰς περὶ τοῦ Κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας, τὰς μὲν κοινοποιούντας, ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ δικριούντας ὡς ἐκ δύο φύσεων καὶ τὰς μὲν θεοπροπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ παραδιδόντας·

Γ'

Μετὰ τὴν διακανόνισιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν Νεστοριασμόν, ἡ Οἰκουμένη Σύνοδος ἀπηγόρευσεν (Κανὼν Ζ') αὐστηρότατα καὶ ἐπὶ ποινῇ καθιέρσεως μὲν διὰ τοὺς κληρικούς, ἀναθεματισμοῦ δὲ διὰ τοὺς λαϊκούς, οἰκνῆποτε τροποποιήσιν ἢ ἀλλοίωσιν τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, τοῦ συνταχθέντος ἐν Νικαίᾳ. **Κανὼν Ζ'.** «Τούτων ἀναγνωσθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν, ἤγουν συγγράφειν ἢ συντιθέναι, παρὰ τὴν ὀρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ συναχθέντων πόλει σὺν Πνεύματι ἁγίῳ. Τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν, ἤγουν προκαμίζειν ἢ προφέρειν τοῖς θέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἢ ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ Ἰουδαϊσμοῦ, ἤγουν ἐξ αἰρέσεως οἰασηποτοῦν, τούτους εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς Ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικούς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαϊκοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι» ... «Ὁ δὲ Ἀλεξανδρεὺς Κύριλλος, ὁ προεδρεύσας τῆς Συνόδου καὶ ἐπομένους γνώτικων κἀλλίων παντὸς ἄλλου τὸ πνεῦμα τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Συνόδου ἐρμηνεύει ὡς ἐξῆς : (ἀπηγόρευσεν ἡ Σύνοδος) «ἢ λέξιν ἀμείψαι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ μὴν γοῦν παραβῆναι συλλαβῆν». (Πρὸς Ἀντιοχ. Ἰωάνν.). Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει καὶ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Μελιτινῆς καὶ ἄλλους. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ὁ Πάπας Ρώμης Λέων ὁ Γ' (795—816), ὅτε οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς ἐν Ἀκυσίγρανφ φραγκικῆς Συνόδου πρότειναν αὐτῷ τὴν ἀποδοχὴν τῆς προσθήκης τοῦ Filioque ἐν τῷ Συμβόλῳ, ἦντινα προσθήκη ἐχαρακτήριζον ὡς οὐράνιον δῶρον ὑπερκατωρονημένον ἐπὶ αἰῶνας εἶχον ἀνακαλύψει οἱ θαυμαστοὶ Φράγκοι Ἐπίσκοποι, ἀπέρριψε κατηγορηματικῶς τὴν πρότασιν. Πρὸς περιφρούρησιν δὲ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Συμ-

βόλου, ὁ αὐτὸς Λέων Γ' διέταξε νὰ χαραχθῆ τὸ Σύμβολον ἐλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ ἐπὶ δύο ἀργυρῶν πλακῶν ἄνευ τῆς προσθήκης, ἕστινας καὶ ἀνήρτησεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Αἱ δὲ πλάκες αὗται, ὧν Ἀναστάσιος ὁ Βιβλιοθηκᾶριος σημειοῖ καὶ τὸ βῆρος, ἐσώζοντο μέχρι τοῦ Γ' αἰῶνος, καθὼς μαρτυροῦσιν οἱ λατῖνοι συγγραφεῖς.

Ὁ δὲ πάπας Ἰωάννης Η' (872—882) ἔγραψε : «εἰ τις παρὰ τοῦτο τὸ ἱερὸν Σύμβολον τολμήσει ἕτερον ἀναγράψαι ἢ προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ἢ ὄριον ὀνομάσαι ἢ προσθήκη ἢ ὑπάξειεν ἐν τῷ παραδειγμαμένῳ ἡμῶν τούτῳ ποιῆσαι ΚΑΤΑΚΡΙΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΛΑΛΟΤΡΙΟΣ. Τὸ γὰρ ἀφελεῖν ἢ προσθεῖναι ἢ τελεῖ τὴν μέγαν τῆς ἡμερῶν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα κατεῖδαν ὁμολογίαν ἡμῶν θεῖκον». Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Πάπας. «Πάλιν παραδηλοῦμεν τῇ αἰδουσιμότητί σου (τῷ Φωτίῳ) ἵνα περὶ τοῦ ὄρθρου τούτου (τοῦ Filioque) δι' οὗ συνέβη τὰ σκάνδαλα μέσω τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ νὰ ἔχη πληροφῶριαν παρ' ἡμῶν ὅτι οὐ μόνον οὐ λέγομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρώτους θεωρήσαντας τῆ αὐτῶν ἀπονοία τοῦτο ποιεῖσαι παραβάτας τῶν ἁγίων λόγων κρίνομεν καὶ μεταποητήτας τῆς θεολογίας τοῦ Δεσπότητος Χριστοῦ καὶ τῶν Πατέρων, οὗ Συνοδικῶς συνελθόντες περιέλωκαν τὸ ἅγιον Σύμβολον ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ ΑΥΤΟΥΣ ΤΑΤΤΟΜΕΝ».

Τὰ σχόλια ἀποβαίνουν ὅπως περιττά.

Δ'

Μεθ' ὃ ἐπελήφθη ἡ Σύνοδος τῆς κατὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας καταγγελίας τῶν Ἐπισκόπων Κύπρου, ὡς ζητούντος νὰ ἐνασχῆσθαι δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς νήσου παρὰ τοὺς Κανόνας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Οἱ Πατέρες ἀπηγόρευσαν τὴν τοιαύτην ἐπέμβασιν τοῦ Ἀντιοχείας ἐν Κύπρῳ καὶ εἶτα γενικεύοντες τὸ ζήτημα περιέλαβον ἐμμέσως ἐν τῇ ἀπαγορεύσει καὶ τὰς ἀξιώσεις τοῦ Ἐπισκόπου *Ρώμης* ἢ διατάξεις.

ΚΑΝΩΝ Η'

«Πρῶγμα παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς θεσμούς καὶ τοὺς Κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καινοτομούμενον καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἀπτόμενον προσήγγειεν ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Ρηγίνος καὶ σὺν αὐτῷ οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων καὶ Εὐάγριος. Ὅθεν ἐπειδὴ τὰ κοινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας, ὡς καὶ μείζονα τὴν

βλάβην φέροντα καὶ μάλιστα εἰ μὴδὲ ἔθος ἀρχαίων παρηκολούθησεν ὥστε τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχείας πόλεως τὰς ἐν Κύπρῳ ποιεῖσθαι χειροτονίας, καθὼς ἐκ τῶν λιβέλλων καὶ τῶν οικείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαβεστάτοι ἀνδρες, οἱ τὴν πρόσοδον τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ποιησάμενοι, ἔξουσι τὸ ἀνεπηρεάστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προσετώτες κατὰ τοὺς Κανόνας τῶν ὁσίων Πατέρων καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν δι' ἐκυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ποιούμενοι.

Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἐπαρχιῶν παραφυλαχθήσεται ὥστε μὴδὲνα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἐτέραν οὐκ οὖσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ, ἢ γούν τῶν πρὸ αὐτοῦ χεῖρα καταλαμβάνειν ἄλλὰ εἰ καὶ τις κατέλαβε καὶ ὑφ' αὐτὸν πεποιθῆται βιασάμενος ταύτην ἀποδιδόναι ἵνα μὴ τῶν Πατέρων οἱ Κανόνες παραβίνωνται, μὴδὲ ἐν ἱερουργίᾳ προσχῆματι ἐξουσίας τύπος κοσμικῆς παρεσθῆται, μὴδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες, ἣν ἡμῖν ἐδώρησάτο τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής. Ἔδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ σώζεσθαι ἐκάστη ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν κατὰ τὸ πάσαι κρατῆσαν ἔθος, ἅδεον ἔχοντος ἐκάστου Μητροπολίτου τὰ ἴσα τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ οικεῖον ἀσφαλῆς ἐκλαβεῖν. Εἰ δὲ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὀρισμένοις προκαμίσει, τοῦτον ἄκυρον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ».

.

Αἱ δυσχέρειαι ὅμως τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν εἶχον λήξει. Εἴναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους παρενάθητο μεγιστάνες τοῦ Κράτους (μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες), ἔστιν ὅτε δὲ καὶ Συγκλητικοὶ (ὑπερφυῆς Σύγκλητος), ἔχοντες τὸ καθῆκον χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνωσι ποσῶς εἰς τὰς συζητήσεις, ὅπερ ἀθέμιτον, καθὼς γράφει ὁ Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος, νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐκυσμίας τῶν συζητήσεων. Ἐτυχε λοιπὸν νὰ παρίσταται ἐν τῇ Γ' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ὡς Αὐτοκρατορικός Ἐπίτροπος ὁ κήμης Κανδιδιανός, ὅστις εὐνοούστατα διακείμενος τῷ Νεστορίῳ, πάντα λίθον ἐκίνησεν ὅπως ἀνατρέψῃ τὰς ληθηθείσας Συνοδικὰς ἀποφάσεις γράφων πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα δυσμενεστάτας ἐκθέσεις κατὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Ἐρέσου Μένμενος, παρακαλοῦν πᾶσαν ἐπικοινωνίαν τῆς Συνόδου μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν γένει ἐξερεθίζων τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου καὶ παντοῖα μηχανώμενος κατὰ τῆς Συνόδου. Καὶ ἐδέησε νὰ καταβληθῶσι μέγιστα προσπάθεια καὶ νὰ ἐξεγερθῶσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ κλήρος καὶ οἱ πολυπληθεῖς μοναχοὶ καὶ ἡγούμενοι Μονῶν ὅπως ἐξουδετερωθῶσιν

αἱ ἐνέργειαι τοῦ Κανδιδιανοῦ καὶ κυρώσῃ ὁ Θεοδόσιος τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου. «Τί, εἶπε τῷ Θεοδοσίῳ μετὰ παρρησίας κατὰ πρόσωπον ὁ περιώνυμος Ἠγούμενος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τῶν Δαλμάτων Δαλμάτιος, ἡγούμενος ἐπιτροπῆς Ἀρχιμανδριτῶν Μονῶν, τίνος θέλεις ἀκοῦσαι; τῶν ἐξακισχιλίων ἀριθμῷ Ἐπισκόπων ἢ ἐνὸς ἀνθρώπου δυσσεβοῦς;» (τοῦ Νεστορίου) (2).

Μετὰ τὴν καθαίρεσίν του ὁ Νεστόριος περιορίσθη εἰς τὴν Μονὴν αὐτοῦ τοῦ Εὐπρεπίου. Ἐπειδὴ ὅμως ἐξηκολούθει διαδίδων τὰς αἰρετικὰς αὐτοῦ δοξασίας μετὰ τῶν συμπατριωτῶν του Σύρων ἐξεωρίσθη τῷ 435 εἰς Βάσιν τῆς Αἰγύπτου εὐρὸν ἐκεῖ οἰκτρὸν θάνατον ἐκ γαγγραίνης τῷ 440. Διάδοχος του δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξελέγη ὁ Μάξιμος καὶ τούτου θανόντος τῷ 434 ὁ ἀπὸ Κυζίκου Πρόκλος (434—447). Οἱ δὲ ὁπαδοὶ τοῦ Νεστορίου ἐκ Συρίας καὶ Μεσοποταμίας διεσπάρησαν ἀνὰ τὴν Περσίαν ἐνθα ἠνυῆθησαν ὡς ἐχθροὶ τοῦ Ρωμικῆς Κράτους ἰδρύσαντες τὴν ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν τῶν Νεστοριανῶν Χαλδαίων, σφζομένην ἄχρι τοῦ δεῦρο, καὶ ἐξαπλωθέντες μέχρι τῶν Ἰνδιῶν (χριστιανοὶ τοῦ Θωμᾶ). Ὁ δὲ Ἀντιοχείας Ἰωάννης συνεφιλιώθη τῷ 435 μετὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου ἀποδεξάμενος τὴν Γ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

Καταστρέφωμεν τὸν λόγον παραθέτοντες τὴν περὶ τοῦ Νεστορίου γνώμην τοῦ οὐχὶ δυσμενοῦς πρὸς αὐτὸν Θεοδωρήτου: «αὐτὸν εὐγενῆ καὶ γόνυμον καὶ γεωργῆσαι ψυχὰς ἀνθρώπων δυνάμενον ἐξήλευσε χαρακτήρα τῶν λόγων, ἀλλὰ πρὸς τὸ δημοτερές ἀποκλίνας καὶ τὸν εἰς ἀέρα λυσόμενον κρότων θηρευτῆς γενόμενος, τὸ συρφετῶδες καὶ ἀστάθμητον πλῆθος πρὸς τὸν οικεῖον ἐξεκαλέσατο πτόθον, φαῖον περιβεβλημένος ἱμάτιον, ἐστυγνακῶς βα-

(2) Αἱ συλλογαὶ τῶν πρακτικῶν τῶν ἀρχαίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων αἱ ὑπὸ τῶν Κατολικῶν ἀπὸ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς δημοσιευθεῖσαι εἰσι πᾶσαι ἢ ἀτελεῖς ἢ νενοθευμένοι, ἢ πλημμελῶς μεταπερρασμένοι ἐν πνεύματι ἐξυπηρητήσεως τῶν ἀξιώσεων τῆς παπικῆς ἔδρας, ταύτας δὲ καίπερ ἐν γνώσει τῆς νοθείας αὐτῶν ὑποστηρίζουσιν οἱ νεώτεροι Δυτικοὶ συγγραφεῖς, οἱ δουλεύοντες ταῖς παπικαῖς θεωρίαις. Ἐκ μυρίων δὲ παραδειγμάτων ἀναφέρομεν τὸ νενοθευμένον κείμενον τὸ δοθὲν ὑπὸ τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ Δ' εἰς Θωμᾶν τὸν Ἀκυνάτην καὶ περιέχον ψευδῆ ἢ νόθα κείμενα Κυρίλλου τοῦ Ἱεροσολύμων, Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας, τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου κτλ. Τὰς νοθείας καὶ πλαστογραφίας ταύτας ἤλεγξαν φιλαλήθεις Κατόλικοι συγγραφεῖς, ὡς ὁ Valois, Renaudot, Tillemont, Dollinger, Reusch καὶ ἄλλοι. Αὐτὸς ὁ Duchesne (Histoire ancienne de l'Eglise) ὁμολογεῖ ὅτι «ἡ κουφότης τοῦ Νεστορίου ἔδωκε τροφήν εἰς τὰς κυριαρχικὰς ἀξιώσεις τῆς Ρώμης τὰς ἀπὸ πενηκονταετίας χαλκευθείσας ἐκεῖ καὶ ἀποτυχοῦσας μὲν ἐν τῇ Δύσει, δοκιμαζούσας δὲ τότε ἀπὸ εἰκοσαετίας τὸ ἔδαφος ἐν τῇ Ἀνατολῇ». Τὰ δὲ γενόμενα ἐν Ἐφέσῳ διαφωτίζουσιν οἱ συγγραφεῖς οὗτοι, καθὼς καὶ αἱ νεώτεραι ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι

δίξων, τοὺς ἀγοραίους ἐκκλίνων θορύβους, ... τοιούτοις σχήμασι τε
καὶ ἐλάσμασι τοὺς πολλοὺς δελεάζων δοκεῖν χριστιανὸς εἶναι παρὰ τὸ εἶναι
διώκων καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ δόξης τὴν ἐξουτοῦ προτιμῶν» (Κακομυθίας Δ').

Δεκέμβριος 1931.

† Ο ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

καὶ πηγαί ὡς ἡ ὑπὸ τοῦ Loots ὑπὸ τὸν τίτλον : Nestoriana die fragmente κτλ.
Συλλογὴ ἀποσπασμάτων καὶ ἐπιστολῶν τοῦ Nestorioῦ, τὸ ὑπὸ τοῦ Nau Βιβλίον
Ἡρακλείδου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὰ ὑπὸ τοῦ Schwartz Νέα πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ
Συνόδου καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Bourion ἐκδοθέντα πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου ἐκ
Κοπτικῆς μεταφράσεως.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΗΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ»